

**РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

30.06.2026 № 197-од

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які
забезпечують викладання фізичної культури

«ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ»

Рівне – 2026

Розробник: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Михайло ПРОФОРУК, завідувач лабораторії національного виховання, старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти.).

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників щодо викладання фізичної культури

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 30.06.2026 до 30.06.2031 року.

Рецензенти:

Гринькова Надія, доцент кафедри психології та інклюзивної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;

Юлія Бобрикова, завідувач кафедри методики викладання і змісту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

©Рівненський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасний етап реформування загальної середньої освіти передбачає переосмислення ролі фізичної культури як складової цілісного розвитку особистості. Освітній процес має бути спрямований не лише на засвоєння учнями техніки виконання фізичних вправ чи досягнення визначених показників фізичної підготовленості, а насамперед на формування стійкої мотивації до рухової активності, культури здоров'я, здатності самостійно організовувати фізкультурно-оздоровчу діяльність та застосовувати набуті уміння у повсякденному житті.

Оновлення змісту фізичної культури, реалізація компетентнісного підходу, упровадження положень Нової української школи, Державного стандарту базової середньої освіти та перехід до профільної середньої освіти зумовлюють необхідність постійного вдосконалення професійної компетентності вчителя фізичної культури.

Особливого значення набуває здатність учителя не лише відтворювати традиційну модель уроку, а й проєктувати освітній процес відповідно до очікуваних результатів навчання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня їхньої фізичної підготовленості, стану здоров'я, освітніх потреб та інтересів.

Сучасний учитель фізичної культури має володіти широким спектром методичних інструментів для організації рухової діяльності учнів, уміти добирати ефективні форми, методи й технології навчання, створювати умови для активної участі кожного учня та забезпечувати безпечне освітнє середовище.

Важливою особливістю сучасного змісту фізичної культури є варіативність. Учитель отримує можливість добирати варіативні модулі з урахуванням матеріально-технічної бази закладу освіти, кадрового забезпечення, регіональних особливостей, інтересів учнів та можливостей конкретного освітнього середовища. Це потребує від педагога сформованої здатності обґрунтовано здійснювати вибір модулів, визначати послідовність їх вивчення, планувати групи уроків та адаптувати зміст до реальних умов.

Особливої уваги потребує організація освітнього процесу в умовах неоднорідності учнівських колективів. На одному уроці можуть одночасно перебувати учні з різним рівнем фізичної підготовленості, різними руховими можливостями, досвідом занять спортом та мотивацією до фізичної активності. Тому професійна діяльність учителя має ґрунтуватися на принципах диференціації, індивідуалізації, педагогічного партнерства та інклюзивності.

Важливим напрямом професійного розвитку вчителя є вдосконалення підходів до оцінювання результатів навчання. Сучасне оцінювання у фізичній культурі має бути спрямоване не лише на фіксацію рівня виконання фізичних вправ, а на визначення індивідуального прогресу учня, сформованості предметних умінь, здатності застосовувати набуті знання,

дотримуватися правил безпеки, взаємодіяти з іншими та самостійно організовувати фізичну активність.

Актуальним є перехід від переважно нормативно-орієнтованої моделі оцінювання до підходу, за якого враховуються навчальні досягнення, особистий прогрес, активність, ставлення до навчання та здатність використовувати набуті компетентності.

В умовах цифровізації освіти розширюються можливості використання цифрових технологій у фізичній культурі. Мобільні застосунки, відеоаналіз, цифрові платформи, інтерактивні завдання, фітнес-трекери та інші технологічні інструменти можуть використовуватися для мотивації учнів, самоконтролю, аналізу рухової діяльності та організації змішаного навчання.

Водночас цифрові інструменти не можуть замінити безпосередню рухову активність. Їх використання має бути педагогічно доцільним та спрямованим на підвищення ефективності освітнього процесу.

Окремого значення набуває забезпечення безпечного освітнього середовища під час уроків фізичної культури. Учитель повинен уміти оцінювати ризики, правильно організовувати простір, добирати фізичне навантаження, контролювати стан учнів, забезпечувати дотримання правил безпеки та діяти у разі травмування чи інших непередбачуваних ситуацій.

Таким чином, актуальність програми визначається необхідністю формування сучасного професійного профілю вчителя фізичної культури, здатного проєктувати компетентнісний освітній процес, ефективно організовувати рухову діяльність учнів, використовувати варіативність змісту, застосовувати сучасні технології навчання та оцінювання, забезпечувати інклюзивність, безпеку й мотиваційне освітнє середовище.

Практична спрямованість програми передбачає не лише опрацювання теоретичних положень, а й безпосереднє моделювання професійних ситуацій, розроблення фрагментів уроків, аналіз педагогічних кейсів, конструювання завдань, добір критеріїв оцінювання та відпрацювання методичних рішень.

Цільова група: педагогічні працівники закладів освіти, які забезпечують викладання фізичної культури.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми визначаються її практикоорієнтованим, компетентнісним, діяльнісним та варіативним характером.

Основна увага приділяється не механічному засвоєнню теоретичної інформації, а формуванню здатності застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

Навчання передбачає:

- аналіз нормативних і методичних матеріалів;
- розгляд педагогічних кейсів;
- моделювання уроків;

розроблення навчальних завдань;
практичне конструювання фрагментів уроку;
роботу в парах і малих групах;
взаємоаналіз;
педагогічне спостереження;
рефлексію;
аналіз типових професійних помилок;
практичне відпрацювання методичних прийомів.

Особлива увага приділяється **діяльності самого вчителя**, тому значна частина навчального часу передбачається на практичну роботу.

Під час практичних занять слухачі матимуть можливість моделювати професійні ситуації, пов'язані з організацією уроку, добром вправ, диференціацією навчальних завдань, оцінюванням, організацією варіативних модулів та забезпеченням безпеки.

Важливою складовою програми є аналіз реальних педагогічних ситуацій. Слухачі не лише визначають правильне рішення, а й обґрунтовують його з позицій педагогічної доцільності, безпеки, результативності та потреб учнів.

Програма передбачає можливість адаптації практичних завдань до досвіду слухачів та специфіки конкретного закладу освіти.

Форма підвищення кваліфікації: очна, очна (з використанням технологій дистанційного навчання).

Мета підвищення кваліфікації: Метою програми є формування та розвиток професійних компетентностей учителів фізичної культури щодо проєктування, організації, методичного забезпечення та оцінювання сучасного освітнього процесу з фізичної культури відповідно до вимог державних стандартів освіти, компетентнісного підходу, сучасних освітніх технологій та потреб учнів.

Завдання підвищення кваліфікації:

актуалізувати знання педагогічних працівників щодо сучасних нормативно-правових та методичних засад викладання фізичної культури;

поглибити розуміння компетентнісного потенціалу фізичної культури та її ролі у формуванні ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів;

сформувати здатність проєктувати зміст освітнього процесу відповідно до обов'язкових результатів навчання;

удосконалити вміння планувати сучасний урок фізичної культури з урахуванням мети, очікуваних результатів, змісту, методів, форм організації діяльності та критеріїв оцінювання;

удосконалити навички організації рухової діяльності учнів з різним рівнем фізичної підготовленості;

сформувати здатність використовувати диференційований та індивідуальний підходи під час проведення уроків;

розвинути вміння добирати, планувати та організовувати вивчення варіативних модулів відповідно до освітніх потреб учнів та умов закладу освіти;

удосконалити методику викладання спортивних і рухових модулів;

сформувати здатність адаптувати фізичні вправи та навчальні завдання відповідно до індивідуальних можливостей учнів;

поглибити знання щодо сучасних підходів до формувального та підсумкового оцінювання результатів навчання з фізичної культури;

сформувати вміння визначати та використовувати критерії оцінювання, орієнтовані на навчальний результат та індивідуальний прогрес учня;

удосконалити навички організації безпечного освітнього середовища під час уроків фізичної культури;

розвинути здатність використовувати сучасні педагогічні та цифрові технології у професійній діяльності;

сформувати навички аналізу та самоаналізу уроку фізичної культури;

розвинути здатність використовувати педагогічну рефлексію для постійного професійного вдосконалення;

сприяти формуванню позитивної мотивації учнів до систематичної фізичної активності та здорового способу життя.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225: предметно-методична компетентність (А2), інформаційноцифрова компетентність (А3), оцінювально-аналітична (Г3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (удосконалять) уміння, навички щодо:

розуміння сучасних нормативно-правових та методичних засад викладання фізичної культури;

визначення місця фізичної культури у формуванні ключових компетентностей та наскрізних умінь учнів;

аналізу обов'язкових результатів навчання та їх трансформації у конкретні навчальні завдання;

проєктування змісту уроку фізичної культури відповідно до визначених результатів навчання;

планування освітнього процесу з фізичної культури;

визначення мети, завдань та очікуваних результатів уроку;

добору ефективних методів, прийомів та форм організації навчальної діяльності;

організації індивідуальної, парної, групової та командної роботи учнів;

використання диференційованих завдань відповідно до рівня підготовленості учнів;

організації вивчення варіативних модулів;
обґрунтованого вибору варіативних модулів з урахуванням інтересів учнів, матеріально-технічного забезпечення та умов закладу освіти;
планування груп уроків у межах окремого варіативного модуля;
адаптації змісту фізичних вправ до різних рівнів можливостей учнів;
організації безпечного освітнього середовища;
використання сучасних підходів до оцінювання результатів навчання;
застосування формувального оцінювання;
визначення критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів;
урахування індивідуального прогресу учня під час оцінювання;
аналізу результатів навчання та коригування освітнього процесу;
використання цифрових інструментів для організації, моніторингу та аналізу рухової діяльності;
використання сучасних технологій мотивації учнів до фізичної активності;
проведення самоаналізу та рефлексії професійної діяльності;
моделювання та розв'язання педагогічних ситуацій, пов'язаних з організацією уроку фізичної культури;
розроблення практичних навчальних завдань та фрагментів уроків;
організації фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів не лише в межах уроку, а й у позаурочний час;
формування в учнів відповідального ставлення до власного здоров'я та регулярної рухової активності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості та відповідності очікуваним результатам навчання. Оцінювання результатів навчання в межах програми підвищення кваліфікації здійснюється з метою визначення рівня сформованості професійних компетентностей слухачів. Підтвердження результатів навчання відбувається за умови проходження слухачем від 70 до 100 % обсягу програми, що передбачає виконання всіх обов'язкових навчальних завдань та активну участь в заняттях.

Із метою оцінювання результатів навчання використовуються такі інструменти:

тестові завдання для перевірки теоретичних знань за темами модулів програми;

практичні завдання, що спрямовані на перевірку реальної здатності учасників діяти в умовах невідкладних ситуацій, а не лише відтворювати теоретичні знання.

Підсумковий рівень навчальних досягнень слухачів визначається за такими критеріями:

виконання тестових завдань із результатом від 70 до 100 % правильних відповідей;

демонстрація практичних навичок: оцінювання здійснюється через виконання змодельованих ситуацій (сценаріїв), у межах яких учасники повинні продемонструвати повний алгоритм надання допомоги при різних невідкладних станах.

Оцінювання включає поєднання поточного (формульовального) та підсумкового контролю. Поточне оцінювання відбувається під час практичних занять і спрямоване на корекцію дій, відпрацювання навичок і усвідомлення типових помилок. Підсумкове оцінювання передбачає комплексну перевірку сформованих компетентностей через виконання практичних кейсів.

Важливою складовою є використання чітких критеріїв оцінювання, що охоплюють правильність і послідовність дій, швидкість реагування, дотримання вимог безпеки, здатність приймати рішення та ефективно комунікувати.

Окремо враховується здатність діяти в умовах стресу та невизначеності, що моделюється через ускладнення сценаріїв і обмеження часу на виконання завдань.

Результати оцінювання фіксуються на основі спостереження за діяльністю учасників, аналізу виконаних практичних завдань та самооцінювання, що сприяє усвідомленню власного рівня готовності.

Таким чином, оцінювання в межах програми є інструментом не лише контролю, а й навчання, що забезпечує формування стійких, відпрацьованих до автоматизму навичок надання домедичної допомоги.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: свідоцтво (сертифікат) про підвищення кваліфікації відповідно до встановленого зразка обсягом 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Вартість програми: узгоджується додатково (враховуючи кількість слухачів).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання біології й екології, необхідних для ефективної реалізації ДСБСО та впровадження положень Концепції Нової української школи в освітньому процесі.

Особливістю лекційних і практичних занять є поєднання нормативноправового аналізу, методичного проектування та моделювання педагогічних ситуацій, що відображають реальні умови організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти. Учасники опрацьовують вимоги ДСБСО, визначають результати навчання на компетентнісних засадах, добирають методи й форми роботи з урахуванням сучасних підходів у природничій освітній галузі.

Практичні заняття спрямовані на відпрацювання навичок проектування сучасного уроку, інтеграції ключових компетентностей, наскрізних умінь і ставлень, а також на розвиток умінь професійної рефлексії, самооцінювання та планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів та виконання практичних завдань у рамках теми за участю тьюторського супроводу викладача.

Підсумкові заходи передбачають представлення досвіду роботи на конференції з обміну досвідом, виконання підсумкового тестування. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 20 балів. Прохідний бал – 70% і вище від максимальної кількості балів. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують документ про підвищення кваліфікації.

Зміст програми складається з 2 модулів та взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає 30 год. З них: 6 год. – лекційні заняття, 18 год. – практична робота, 2 год. – самостійна робота, 4 год. – підсумкові заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове забезпечення реформи загальної середньої освіти					
Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу з фізичної культури.	2				2
Тема 1.2. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи.	2				2
Разом за модулем	4				4
МОДУЛЬ 2. Організація освітнього процесу та методика навчання фізичної культури					
Тема 2.1. Сучасні методи організації навчальної діяльності на уроках фізичної культури.		2			2
Тема 2.2. Алгоритм ефективного поєднання модулів на уроках.		2			2
Тема 2.3. Методика організації навчального процесу: основи дизайну уроку.		2			2
Тема 2.4. Взаємозв'язок між результатами навчання і критеріями оцінювання: ефективна організація освітнього процесу.		2			2
Тема 2.5. Оцінювання учнів та учениць 5-9 класів освітньої галузі "Фізична культура".		2			2
Тема 2.6. Алгоритм розробки підсумкової діагностичної роботи для оцінювання фізичних якостей у фізичній культурі.		2			2

Тема 2.7. Конструювання навчальних програм освітньої галузі "Фізична культура".		2			2
Тема 2.8. Оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів.		2			2
Тема 2.9. Організація навчального процесу та підготовка документації з фізичної культури.		2			2
Тема 2.10. Методика проведення рухливих ігор для підвищення ефективності фізичного виховання.			2		2
Тема 2.11. Компетентнісний підхід у викладанні освітньої галузі «Фізична культура» на базовому рівні середньої освіти: динаміка навчального поступу за циклами.	2				2
Разом за модулем	2	18	2		22
Підсумкові заходи				4	
Усього	6	18	2	4	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Нормативно-організаційні та алгоритмічні основи домедичної допомоги

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення процесу організації освітнього процесу з фізичної культури

Система нормативних документів, що регламентують діяльність вчителя. Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту». Державні стандарти. Професійний стандарт.

Особливості реалізації природничої освітньої галузі в Державному стандарті базової середньої освіти: мета освітньої галузі, реалізація в освітньому процесі компетентнісного потенціалу; вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів.

Наступність у досягненні очікуваних результатів освітньої галузі між ланками й циклами освіти. Типова освітня програма. Освітня програма закладу освіти. Навчальний план. Навчально-методичні комплекти забезпечення освітнього процесу з біології й екології. Модельні навчальні програми. Аналіз модельних навчальних програм. Структура навчальної програми. Опис змісту та видів навчальної діяльності учнів, орієнтовна кількість годин, вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Календарно-тематичне планування. Аналіз підручників та інформаційних ресурсів для забезпечення інтеграції біології й екології з іншими природничими предметами.

Матеріально-технічне забезпечення, необхідне для ефективного досягнення учнями/ученицями обов'язкових результатів, визначених Державним стандартом базової середньої освіти (в межах біологічної складової природничої освітньої галузі).

Тема 1.2. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи

Компетентнісний підхід як основа професійного розвитку педагогічних працівників, підвищення їхньої професійної мобільності, здатності до адаптації в умовах освітніх змін та готовності до впровадження нових стандартів у професійній діяльності.

Теоретичні та практичні аспекти реалізації компетентнісного підходу в системі професійного розвитку педагогічних працівників закладів освіти в умовах Нової української школи. Сучасні тенденції щодо формування готовності педагогічних працівників до безперервного професійного розвитку, самоосвіти, рефлексії власної професійної діяльності, визначення індивідуальних професійних потреб і побудови персональної траєкторії професійного зростання.

Сучасні підходи до розвитку професійних компетентностей педагогічних працівників, можливості формальної, неформальної та інформальної освіти, інноваційні форми й технології професійного навчання.

Особливості організації та проходження підвищення кваліфікації педагогічних працівників на цифровій платформі «Вектор», можливості вибору програм підвищення кваліфікації, форм і напрямів професійного розвитку відповідно до індивідуальних професійних потреб.

Розвиток здатності педагогічних працівників застосовувати набуті знання та компетентності для вдосконалення освітнього та управлінського процесів, упровадження сучасних педагогічних технологій навчання й виховання, цифрових інструментів та інноваційних освітніх практик.

МОДУЛЬ 2. МОДУЛЬ 2. Організація освітнього процесу та методика навчання фізичної культури

Тема 2.1. Сучасні методи організації навчальної діяльності на уроках фізичної культури.

Традиційний та інноваційний підходи до побудови сучасного уроку фізичної культури. Методичні рекомендації щодо проектування сучасного уроку. Характеристика основних структурних елементів уроків різних типів.

Цільові орієнтири уроку фізичної культури: способи формування мети та цілепокладання. Дидактичні особливості представлення теми уроку й очікуваних результатів навчання. Мотивація та рефлексія як умови ефективної рухової діяльності учнів.

Організація взаємодії та командної роботи на уроці засобами рухливих і спортивних ігор, естафет та інтерактивних вправ. Підбір педагогічно доцільних методичних прийомів відповідно до очікуваних результатів навчання.

Методи активізації рухової діяльності учнів на уроках фізичної культури. Використання ігрового, змагального та диференційованого підходів. Оцінка ефективності уроку, доцільності методів навчання та організації фізичного навантаження. Алгоритм аналізу та самоаналізу уроку фізичної культури.

Тема 2.2. Алгоритм ефективного поєднання модулів на уроках.

Розробка та впровадження алгоритму ефективного поєднання модулів на уроках. У межах теми розглядається важливість інтеграції різних модулів у навчальний процес з метою підвищення його ефективності, урізноманітнення діяльності та розвитку своїх ключових компетенцій учнів.

Також, увага акцентується на принципах відбору та комбінування модулів відповідно до освітніх цілей, вікових і фізичних особливостей учнів, а також вимоги навчальної програми. Слухачам буде запропоновано покроковий алгоритм створення змістовного, збалансованого та інтерактивного уроку, який передбачає використання елементів фізичної активності, теоретичного матеріалу та творчих завдань.

Рекомендації щодо інтеграції модулів, приклади ефективних методик, а також відповіді на актуальні питання щодо організації навчального процесу. Впровадження запропонованого алгоритму допоможе вчителям підвищити мотивацію учнів, забезпечити досягнення запланованих результатів та створити якісне навчальне середовище.

Тема 2.3. Методика організації навчального процесу: основи дизайну уроку.

Лекція розкриває основи методики організації освітнього процесу та акцентує увагу на ключових аспектах дизайну уроку. У ході поняття має місце сучасні підходи до планування навчального процесу, спрямовані на досягнення компетентнісних результатів, забезпечення інтерактивності та врахування індивідуальних потреб учнів.

Елементи дизайну уроку, як визначення цілей і завдань, формування структури поняття, використання різноманітних методів і прийомів навчання. Також обговорюються моделі поєднання інтерактивних, традиційних і проєктних форм роботи, які сприяють високій цікавості учнів і досягненню освітніх результатів.

Рекомендації щодо створення уроків, які відповідають сучасним вимогам, та приклади успішного впровадження навчальної методики. Матеріал сприятиме розвитку професійних навичок педагогів у побудові якісного, результативного та мотиву освітнього процесу.

Тема 2.4. Взаємозв'язок між результатами навчання і критеріями оцінювання: ефективна організація освітнього процесу.

Гармонізація між групами результатів навчання та критеріїв оцінювання в контексті сучасної освітньої практики. У ході лекцій будуть розроблені основні підходи до визначення результатів навчання, які відповідають сучасним вимогам до компетентнісного підходу, а також роль критеріїв оцінювання у забезпеченні досягнень цих результатів.

Створення чітких і прозорих критеріїв оцінювання, які сприяють об'єктивному та ефективному вимірюванню сфери досягнення у різних учнів: знання, знання, навички та ставлення. Також розглядаються методи поєднання результатів навчання з відповідними критеріями оцінки, які втратили можливість узгодження між цілями уроку, навчальними завданнями та системою оцінювання.

Рекомендації розробок та впровадження ефективних критеріїв оцінювання, які відповідають вимогам освітніх стандартів, а також узгодження результатів і прикладів критеріїв на різних етапах навчального процесу.

Тема 2.5. Оцінювання учнів та учениць 5-9 класів освітньої галузі "Фізична культура".

Визначення мети та очікуваних результатів уроку. Визначення мети оцінювання у років освітньої галузі «Фізична культура». Вибір критеріїв оцінювання результатів діяльності, стратегії та шкали оцінювання уроку. Прийоми оцінювання учнів. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формульованого оцінювання результатів навчання учнів. Самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Методи отримання вчителем зворотного зв'язку щодо сприймання та розуміння учнями навчального матеріалу. Формульоване оцінювання як засіб вибудовування траєкторії особистісного поступу учня. Вимоги до роботи педагога з формування свідомості досягнення.

Розроблення завдань для оцінювання результатів навчання учнів на компетентнісній основі. Загальні підходи до розроблення тестових завдань. Оцінювання та аналіз результатів. Використання технік формульованого оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках фізичної культури.

Тема 2.6. Алгоритм розробки підсумкової діагностичної роботи для оцінювання фізичних якостей у фізичній культурі.

Алгоритм розробки комплексної діагностичної (підсумкової) роботи з оцінювання фізичних якостей учнів в освітній галузі "Фізична культура". У лекції буде розглянуто процес створення ефективної та об'єктивної підсумкової роботи, яка дозволяє комплексно оцінити рівень розвитку фізичних якостей учнів (силу, швидкість, витривалість, гнучкість та координацію рухів).

Розробка чітких критеріїв оцінювання, визначенню змісту завдань, що відповідають вимогам освітніх стандартів, а також інструментам для моніторингу прогресу учнів протягом навчального року. Лекція включає методи створення тестів та вправ, які дозволяють всебічно оцінити фізичні здібності учнів і надають точну картину їхнього рівня підготовленості.

Як правильно аналізувати результати комплексної роботи для визначення подальших напрямків навчання та розвитку учнів.

Тема 2.7. Конструювання навчальних програм освітньої галузі "Фізична культура".

Особливості галузі «Фізична культура», визначених Державним стандартом базової середньої освіти, при створенні навчальних програм. Структура навчальної програми. Визначення послідовності досягнення результатів навчання учнів з навчального предмета.

Опис змісту навчального предмета та видів навчальної діяльності учнів із зазначенням орієнтовної кількості годин, необхідних на їх провадження. Затвердження навчальної програми.

Планування навчальних занять на основі навчальних програм, затверджених педагогічною радою закладу освіти.

Тема 2.8. Оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів.

Визначення мети та очікуваних результатів уроку фізичної культури в початковій ланці школи. Визначення мети оцінювання. Формувальна та діагностувальна функції як пріоритети оцінювання учнів 1-4 класів. Вербальне та рівневі оцінювання учнів.

Вибір критеріїв оцінювання результатів діяльності, стратегії та шкали оцінювання уроку. Прийоми оцінювання учнів. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання результатів навчання учнів.

Розроблення завдань для оцінювання результатів навчання учнів на компетентнісній основі. Загальні підходи до розроблення тестових завдань. Оцінювання та аналіз результатів. Використання технік формувального оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках фізичної культури в 1-4 класах закладів загальної середньої освіти.

Тема 2.9. Організація навчального процесу та підготовка документації з фізичної культури.

Пояснююча записка програми. Принципи побудови програми: принцип концентричного розміщення навчального матеріалу, принцип пріоритетності, принцип самостійності, принцип диференційованого використання засобів фізичної культури. Короткий зміст модулів програми.

План-графік розподілу й проходження навчального матеріалу за модулями. Розподіл навчального матеріалу модулів за роками вивчення.

Тематичне планування. План-конспект на групу чи систему уроків. Планування позакласної фізкультурно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи. Положення про змагання, документація змагань.

Тема 2.10. Методика проведення рухливих ігор для підвищення ефективності фізичного виховання.

Гейміфікація освітнього процесу як засіб підвищення мотивації та залученості учнів. Вплив ігрових технологій на формування ключових компетентностей. Переваги та можливі обмеження використання ігрових методів. Мотивація учнів до рухової діяльності. Тимбілдинг як засіб формування командної взаємодії та згуртованості.

Класифікація рухливих ігор: народні, сюжетно-рольові, командні, естафети та інші. Принципи добору рухливих ігор відповідно до віку, рівня фізичної підготовленості та мети заняття. Організація та методика проведення рухливих ігор для розвитку фізичних якостей, рухових умінь, взаємодії та командної роботи. Практичне опрацювання вправ та ігор: «Синхронізація», «Лабіринт Мінотавра», «Веселий баскетбол», «Арагор», «Сигнальне коло», «Розтягнення», «Снайпер» та інших.

Тема 2.11. Компетентнісний підхід у викладанні освітньої галузі «Фізична культура» на базовому рівні середньої освіти: динаміка навчального процесу за циклами.

Проаналізовано компетентнісний потенціал освітньої галузі "Фізична культура" на рівні базової середньої освіти. У фокусі уваги — роль фізичної культури у формуванні ключових компетентностей учнів, таких як здоров'язбережувальна, соціальна та особистісна. Розкрито підходи до побудови навчального процесу за освітніми циклами, що відповідають Державному стандарту базової середньої ос.

Особливий акцент зроблено на розвитку життєво важливих навичок, формуванні цінностей здорового способу життя та мотивації до рухової активності. Лекція містить приклади інтеграції міждисциплінарного підходу та сучасних методик навчання, які сприяють розвитку фізичних і соціальних якостей учнів. Слухачі ознайомитися з рекомендаціями щодо впровадження компетентнісного підходу в практику викладання.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Тема. Проектування освітнього процесу відповідно до ДСБСО та Концепції НУШ у базовій середній освіті.

Мета: сформувати здатність педагогічних працівників аналізувати вимоги ДСБСО, проектувати освітній процес на засадах компетентнісної освіти, визначати результати навчання та ефективні методи й форми організації навчальної діяльності учнів.

Завдання:

1. Проаналізуйте природничу освітню галузь у межах ДСБСО та її компетентнісний потенціал.
2. Сформулюйте 3–4 загальні та конкретні результати навчання для учнів 7–9 класів з біології.
3. Запропонуйте фрагмент уроку, у якому відображено інтеграцію ключових компетентностей і наскрізних умінь.
4. Обґрунтуйте вибір методів і форм навчання з позицій сучасних підходів.
5. Здійсніть коротку рефлексію: які елементи ДСБСО (модельної навчальної програми) є для вас найбільш складними в реалізації та чому?

Формат виконання: документ MS Word або PDF (обсяг 2–4 сторінки).

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Які основні нормативно-правові документи України визначають зміст і організацію освітнього процесу з фізичної культури?
2. Які вимоги Державного стандарту базової середньої освіти та модельної навчальної програми з фізичної культури є визначальними для діяльності вчителя?
3. Який компетентнісний потенціал фізичної культури та як він реалізується в освітньому процесі?
4. Які особливості проектування сучасного уроку фізичної культури відповідно до визначених очікуваних результатів навчання?
5. Як правильно формулювати мету, завдання та очікувані результати уроку фізичної культури?
6. Які методи, прийоми та форми організації навчальної діяльності доцільно використовувати на сучасному уроці фізичної культури?
7. Які особливості добору та організації рухливих і спортивних ігор для підвищення мотивації та рухової активності учнів?
8. Які принципи добору та організації вивчення варіативних модулів з фізичної культури необхідно враховувати вчителю?
9. Які підходи до диференціації фізичного навантаження та навчальних завдань доцільно застосовувати з урахуванням індивідуальних можливостей учнів?
10. Які сучасні підходи до оцінювання результатів навчання учнів на уроках фізичної культури та як враховувати особистий прогрес учня?
11. Які форми самооцінювання, взаємооцінювання та формувального оцінювання можуть бути ефективними на уроках фізичної культури?
12. Які вимоги необхідно враховувати для створення безпечного освітнього середовища та запобігання травматизму на уроках фізичної культури?
13. Які можливості використання цифрових технологій та сучасних освітніх ресурсів у професійній діяльності вчителя фізичної культури?
14. Які особливості організації інклюзивного та диференційованого навчання на уроках фізичної культури?
15. За якими критеріями можна здійснити аналіз і самоаналіз уроку фізичної культури та визначити напрями його подальшого вдосконалення?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145–VIII, із змінами/ Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463–IX, із змінами/ Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану» від 15.03.2022 № 2126-IX / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2126-20#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» від 30 вересня 2020 р. № 898/ Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти» від 30.08.2022 № 972/ Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/972-2022-%D0%BF#Text>
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» від 14.12.2016 № 988-р., із змінами / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти)» від 05.08.2020 № 960-р. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text>
8. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти» від 25.06.2018 № 676, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 11.09.2018 за № 1028/32480/ Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1028-18#Text>.
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2022 № 707 «Про затвердження Інструкції з ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти в електронній формі», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 09.09.2022 за № 1029/38365, із змінами/ Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1029-22#Text>. 17
10. Наказ МОН України «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладів освіти «Організація фізичного та психологічно безпечного освітнього середовища: реагування на загрози чи надзвичайні

ситуації» від 06.06.2024 № 814 / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoiprohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-naukovopedahohichnykh-ta-inshykh-pratsivnykiv-zakladiv-osvity-orhanizatsiia-fizychnohota-psykholohichno-bezpe>

Основна література

1. Базова підтримка життя, розширені реанімаційні заходи у дорослих і дітей : навчальний посібник / К.В. Тарасенко, А.І. Могильник, Н.М. Адамчук, О.О. Архіповець, А.В. Давиденко, В.О. Телегань – Київ: Магнолія, 2024. – 212 с.
2. Домедична допомога: навчально-методичний посібник для педагогічних працівників / В.О. Кирилюк, Д.М. Сурков, І.В. Кузьмінський та ін. – Київ: Видавничий дім «ОЛІВА», 2018. – 117 с.
3. Домедична допомога на місці події : практичний посібник / П. Б. Волянський, А. М. Гринзовський, С. О. Гур'єв та ін. ; за заг. ред. д. н. держ. упр., професора П. Б. Волянського та д. мед. н., професора С. О. Гур'єва. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 224 с.
4. Основи домедичної підготовки : навчальний посібник / В.Й. Черняхівський, Н.В. Котляр, І.Г. Кириченко; за загальною редакцією О.А. Никифорової. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 188 с.